

Talsu novada pašvaldības

bērnu tiesību aizsardzības programma 2018-2023

Izdota saskaņā ar likuma “Par pašvaldībām” 21.panta pirmās daļas 5.punktu
Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66.panta pirmo daļu
un Attīstības plānošanas sistēmas likuma 10.pantu

Ievads

Talsu novada pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programma ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kura mērķis ir pilnveidot pašvaldības teritorijā esošo institūciju darbu, savstarpējo sadarbību un aktivizēt sabiedrības līdzdarbību bērnu un ģimeņu dzīves kvalitātes uzlabošanai, nodrošinot bērnu tiesību ievērošanu novada administratīvajā teritorijā.

Mūsu valsts, mūsu novada pamatvērtība ir cilvēki - ģimenes, ģimenes ar bērniem. Konceptuālajā dokumentā "Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā" uzsvērts, ka galvenais mūsu resurss ir iedzīvotāju zināšanas un gudrība, to prasmīga un mērķtiecīga izmantošana. Par izaugsmes mērķi noteikta cilvēka dzīves kvalitātes paaugstināšana šā vārda plašā nozīmē - augstāks labklājības līmenis, drošība sev un saviem tuvākajiem, labāka nākotne saviem bērniem un mazbērniem¹.

Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014. – 2020. gadam norādīts, ka Latvija 2020. gadā būs latviska un pašapzinīga, droša un iedzīvotājiem draudzīga, zaļa un sakopta, pārtikusi, efektīva un konkurētspējīga valsts, kurā dzīvo čakli, izglītoti, radoši, veseli un laimīgi cilvēki².

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam apgalvots, ka 2030. gadā Latvija būs plaukstoša aktīvu un atbildīgu pilsoņu valsts. Ikviens varēs justies drošs un piederīgs Latvijai, katrs šeit varēs īstenot savus mērķus. Iepriekšminētais nav sasniedzams bez bērnu tiesību, labāko interešu ievērošanas katrā novadā, katrā ģimenē ikvienā situācijā.

Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030 ir vīzija par izglītotiem, radošiem un pilsoniski aktīviem cilvēkiem, kuri veido veselīgu, ģimenisku un pārtikušu Talsu novada sabiedrību.³ Šādā sabiedrībā ikvienam bērnam ir visas iespējas augt un pilnveidoties, īstenot savas tiesības un motivāciju veikt savus pienākumus. Pašvaldībai ir jāveicina šīs iespējas. Jebkura lēmuma pieņemšana, ievērojot bērnu labākās intereses, ikvienā pašvaldības darbības jomā sekmē bērnu izaugsmes iespējas. Talsu novada Attīstības programmā 2014-2020.gadam sociālā aspekta stratēģiskā, vīzijā akcentētā mērķa sasniegšanai plānoto rīcību virzienu īstenošana nodrošina sociālos un komunālos pakalpojumus, izglītības un brīvā laika pakalpojumus, veselības un sociālas aprūpes pakalpojumus, labiekārtotu publisko infrastruktūru.⁴ Kvalitatīvu pakalpojumu nodrošināšana sekmē arī bērnu tiesību, interešu ievērošanu novadā.

Lai nodrošinātu bērnu tiesību ievērošanu un aizsardzību Talsu novada pašvaldības administratīvajā teritorijā un īstenotu pašvaldības kompetences šajā jomā, ir izstrādāta Talsu novada pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programma. Tajā ir norādīts programmas mērķis un uzdevumi, kuri vērsti uz bērnu un viņu ģimeņu dzīves kvalitātes uzlabošanu. Uzdevumi definēti atbilstoši pašvaldību kompetencei bērnu tiesību aizsardzībā. Apkopota informācija par pašvaldībā pieejamiem un izmantojamiem resursiem, risināmiem jautājumiem. Mērķtiecīgi plānots institūciju darbs un sadarbība, kā arī sabiedrības iesaiste bērnu tiesību aizsardzībā. Rīcības plānā (pielikumā) norādīti pasākumu kopumi un plānotā rīcība, sasniedzamie rezultāti. Nobeiguma noteikumi paredz, ka pašvaldība pastāvīgi īsteno programmā apkopotās aktivitātes, analizē paveikto, ievieš un realizē jaunas iniciatīvas bērnu tiesību nodrošināšanā Talsu novada administratīvajā teritorijā.

1 "Latvijas izaugsmes modelis: Cilvēks pirmajā vietā", <https://m.likumi.lv/doc.php?id=217923>;

2 Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam, <https://likumi.lv/doc.php?id=253919>

3 Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030, http://www.talsi.lv/uploads/filedir/stategija_apstiprinats.pdf.

4 Talsu novada Attīstības programma 2014.-2020.gadam. 2.daļa. Stratēģiskā daļa, http://www.talsi.lv/uploads/filedir/strateg_dala_apstiprinata17_03_2016.pdf

Esošās situācijas apraksts

Talsu novada pašvaldība pastāvīgi īsteno pasākumu kopumu, kuri ir vērsti uz bērnu pamattiesību nodrošināšanu. Īstenojot pašvaldībai uzticētās funkcijas, veicot profesionālu sociālo darbu ar ģimenēm, tiek nodrošinātas bērna tiesības uz dzīvību un attīstību. Sniedzot sociālo palīdzību, pakalpojumus, atbalstu ģimenēm, palīdzību dzīvokļu jautājumu risināšanā, nodrošinot komunālos pakalpojumus, gādājot par vides sakoptību, tiek īstenotas bērna tiesības uz pilnvērtīgiem dzīves apstākļiem. Tomēr ne visās ģimenēs bērniem tiek nodrošināti pilnvērtīgi dzīves apstākļi. Vidēji 3% novada iedzīvotāju ir trūcīgi vai maznodrošināti, atsevišķās lauku teritorijās pat 6% no pagasta iedzīvotāju skaita.⁵ Bērnu tiesību nodrošināšana ir saistīta ar sociālekonomisko situāciju valstī, novadā.

Bērna tiesības uz izglītību un jaunradi novada administratīvajā teritorijā nodrošina 5 vidējās izglītības iestādes: Talsu 2.vidusskola, Valdemārpils vidusskola, Talsu novada vakara un neklātienes vidusskola, SIA "Talsu Kristīgā skola" un Talsu Valsts ģimnāzija; 8 pamatskolas: Stendē, Laucienē, Pūnās, Virbos - ar pirmsskolas izglītības grupām, Sabilē, Pastendē, Vandzenē, Talsos; 2 sākumskolas – Talsos un Lībagos. Upesgrīvas internātpamatskola īsteno speciālās izglītības programmas. Novadā darbojas 11 pirmsskolas izglītības iestādes, 1 profesionālās izglītības iestāde, 2 augstskolu filiāles. 2017. gadā pirmsskolas izglītību apgūst 1435 bērni, vispārizglītojošās skolās mācās 3053 skolēni. Par 17 izglītojamiem nav informācijas. Pašvaldībai jāaktivizē darbs ar vecākiem, lai visi obligāto izglītības vecumu sasniegušie bērni apmeklētu izglītības iestādes, nodrošinot bērnu tiesības uz izglītību.

Iespējas sevi attīstīt un pilnveidot piedāvā Talsu mūzikas skola, kurā mācās 189 audzēkņi, Talsu mākslas skola ar 98 audzēkņiem, Valdemārpils mūzikas un mākslas skola ar 77 audzēkņiem, Sabiles mūzikas un mākslas skola ar 60 audzēkņiem, Talsu novada sporta skola ar 970 audzēkņiem. Interesu izglītību novadā organizē un koordinē Talsu novada Bērnu un jauniešu centrs sadarbībā ar citām izglītības iestādēm un organizācijām. Talsu novada Bērnu un jauniešu centrā darbojas 825 bērni un jaunieši⁶. Bērniem ir iespēja radoši darboties kultūrizglītībā-dejās, mūzikā, teātrī, vizuālā mākslā, vides izziņu pulciņos, tehniskā jaunradē, sporta pulciņos un citos žanros. Risināma problēma ir interešu izglītības dažādošana lauku teritorijās un atbalsta sistēmas izveide pulciņu apmeklēšanai Talsos.

Bērna tiesības uz atpūtu un brīvo laiku īsteno arī Brīvā laika pavadīšanas centri Laidzē, Ģibuļos, Laucienē, Valdemārpilī, Vandzenē, Virbos. Talsu novada Bērnu un jauniešu centrā mēnesī brīvā laika iespējas - attīstošās galda spēles, interneta pieejamību, galda tenisu, galda futbolu, novusu - izmanto vidēji 300 bērni un jaunieši. Izaicinājums pašvaldībai ir attīstoša brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošināšana lauku apvidos dzīvojošiem, kā arī jauniešiem ar nepietiekamu motivāciju.

Bērna sociālās tiesības nodrošina Talsu novada Sociālais dienests, bāriņtiesa, izglītības iestādes. Tiesības uz bezmaksas veselības aprūpi, ko nosaka valsts programma, nodrošina 20 ģimenes ārstu prakses. Speciālistu pakalpojumi ir pieejami Talsu veselības centrā un Pediātriskajā doktorātā. 7 zobārstniecības praksēm ir līgums ar Nacionālo veselības dienestu par zobu ārstniecību bērniem, taču daudzviet novadā ir apgrūtināta stomatoloģiskās palīdzības pieejamība, tāpēc uz šīm vietām periodiski izbrauc mobilais zobārstniecības kabinets. Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīcas Talsu filiālē bērni var saņemt pediatra konsultācijas darb dienās, kā arī dienas stacionāra pakalpojumus.

⁵ Talsu novada Sociālā dienesta 02.10.2017. prezentācija par sociālo darbu un sociālo palīdzību.

⁶ Valsts izglītības informācijas sistēmas dati, <https://viis.lv/Pages/Institutions/Default>.

Talsos pediatriko konsultāciju darbdienās var saņemt arī Pediatrijas doktorātā. Bērnu vecākus neapmierina tas, ka pediatrikā un stomatoloģiskā palīdzība Talsu novadā nav saņemama vakaros, nakts laikā un brīvdienās. Veselības veicināšanas jomā bērniem novadā tiek piedāvātas izglītojošas, interaktīvas nodarbības par veselīgu uzturu, reproduktīvo veselību, psihoemocionālo veselību, atkarību profilaksi. Veicinot fiziskās aktivitātes, novada pagastos notiek deju nodarbības, vingrošanas nodarbības stājas problēmu novēršanai, tikšanās ar populāriem sportistiem, lai mudinātu un motivētu bērnus pievērsties sportiskajām aktivitātēm.⁷

Pašvaldība iegulda resursus bērnu tiesību nodrošināšanā un aizsardzībā, tomēr ikviena bērna tiesību respektēšana, vajadzību, interešu ievērošana valstī un novadā aizvien ir pilnveidojama. Vēl joprojām ne katram bērnam ir iespēja augt ģimenē, ne visi vecāki spēj pienācīgi rūpēties par saviem bērniem, nodrošinot iespējas pilnvērtīgi augt un attīstīties. Latvijā 1,2 tūkstoši bērnu atrodas bērnu aprūpes iestādēs.⁸ Ārpusģimenes aprūpē atrodas 122 novada bērni, no tiem 29 audžuģimenēs, 78 aizbildņu ģimenēs, 14 bērni ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. No 29 audžuģimenē esošajiem bērniem, 18 bērni uzturas citu pašvaldību audžuģimenēs. Talsu novadā ir 9 audžuģimenes, kurās ir ievietoti 11 mūsu novada bērni. Aktivizējams pašvaldības darbs ar riska ģimenēm, lai bērni netiktu izņemti no tām. Plašāks atbalsts nepieciešams aizbildņu un audžuģimenēm.

Vecāku ierobežotās darba iespējas lauku apvidos, ienākumu nepietiekamība, izglītības un prasmju neatbilstība bērnu vajadzībām, dažkārt apšaubāmā vērtību orientācija, veselības aprūpes nepietiekamā kvalitāte un pieejamība, kā arī sabiedrības neviennozīmīgā attieksme, reizēm vienaldzība – tie ir apstākļi, kas nenodrošina pilnīgu bērnu tiesību ievērošanu novadā. Valsts un pašvaldības organizē un kontrolē bērna tiesību aizsardzību visā valsts teritorijā, tāpēc ir būtiski īstenot Talsu novada pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programmu.

⁷ Talsu novada sabiedrības veselības speciālista informācija

⁸ Bērnu tiesību aizsardzības aktualitātes 2017. augusts, www.lm.gov.lv

I Vispārīgie noteikumi

1. Programma nosaka Talsu novada pašvaldības (turpmāk-pašvaldība) mērķi un uzdevumus, pasākumu kopumu un resursus bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšanā pašvaldības administratīvajā teritorijā.
2. Bērns ir persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, izņemot tās personas, kuras saskaņā ar likumu izsludinātas par pilngadīgām.
3. Bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība.
4. Visām darbībām attiecībā uz bērnu prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses.
5. Bērnu tiesību ievērošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām pašvaldības administratīvajā teritorijā koordinē un pārrauga Sadarbības grupa bērnu tiesību aizsardzībā.

II Programmas mērķis un uzdevumi

6. Programmas mērķis ir nodrošināt bērnu tiesību ievērošanu novada administratīvajā teritorijā, sekmējot bērnu un ģimeņu dzīves kvalitātes uzlabošanu.
7. Programmas uzdevumi:
 - 7.1. efektīvi izmantojot pašvaldības resursus, īstenojot mērķtiecīgus pasākumus, nodrošināt bērnu tiesību un labāko interešu ievērošanu:
 - bērna pamattiesību un pienākumu īstenošanā;
 - atbalstā ģimenēm ar bērniem;
 - ārpusģimenes aprūpē;
 - izglītībā un attīstoša brīvā laika pavadīšanā;
 - veselības veicināšanā un aprūpē;
 - vecāku izglītošanā.
 - 7.2. Uzlabot pašvaldības, valsts institūciju un sabiedrības sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā:
 - konkretizēt katras institūcijas pienākumus un atbildību bērnu tiesību aizsardzībā;
 - aktivizēt un koordinēt sabiedrības un NVO iesaisti bērnu tiesību nodrošināšanā.
 - 7.3. Pilnveidot preventijas darbu bērnu likumpārkāpumu novēršanā un tiesību nodrošināšanā.
 - 7.4. Izstrādāt vienotu rīcības plānu bērnu tiesību aizsardzībai novadā.

III Bērna pamattiesību un pienākumu īstenošana

8. Bērna pamattiesības un pienākumus nosaka Bērnu tiesību aizsardzības likums.⁹
9. Talsu novada administratīvajā teritorijā bērnu tiesību ievērošanu savas kompetences robežās nodrošina pašvaldības Sadarbības grupa bērnu tiesību aizsardzībā, Talsu novada Bāriņtiesa, Talsu novada Sociālais dienests, Talsu novada Izglītības pārvalde, izglītības iestādes.
10. Pašvaldības **Sadarbības grupa bērnu tiesību aizsardzībā**:
 - 10.1. koordinē un pārrauga starpinstitucionālo sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā un nepilngadīgo likumpārkāpumu, antisociālas uzvedības preventijā;
 - 10.2. organizē institūciju sadarbību atsevišķu situāciju risināšanā ģimenēs, kurās nav pietiekami nodrošināta bērna aprūpe un uzraudzība;
 - 10.3. izstrādā preventijas pasākumu plānus.
11. Talsu novada **Bāriņtiesa** visā Talsu novada administratīvajā teritorijā:
 - 11.1. nodrošina bērnu personisko un mantisko tiesību un interešu aizsardzību,

⁹ Bērnu tiesību aizsardzības likums, <https://likumi.lv/doc.php?id=49096>

- aizbildnības, adopcijas, audžuģimeņu un viesģimeņu lietu kārtošānu;
- 11.2. informē pašvaldības Sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība;
 - 11.3. sadarbojas ar citām bāriņtiesām, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, veselības aprūpes un izglītības iestādēm, sociālajiem dienestiem, policijas iestādēm un Valsts probācijas dienestu, un tiesu izpildītājiem, lai nodrošinātu bērnu tiesību un interešu aizstāvību;
 - 11.4. piedalās ar bērnu saistītu lietu izskatīšanā tiesā un sniedz atzinumus;
 - 11.5. nodrošina bērna ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē;
 - 11.6. sniedz palīdzību bērnam, kura tiesības un interese ir apdraudētas, kā arī bērnam, kurš pēc palīdzības vērsies bāriņtiesā;
 - 11.7. uzklausā bērnu ikvienā jautājumā, kas skar bērna intereses¹⁰.
12. Talsu novada **Sociālais dienests:**
- 12.1. nodrošina sociālos pakalpojumus un palīdzību ģimenēm ar bērniem saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu; domes saistošajiem noteikumiem Nr.12 "Par materiālo palīdzību Talsu novadā", saistošajiem noteikumiem Nr. 48 "Par sociālo palīdzību Talsu novadā" un saistošajiem noteikumiem Nr. 59 "Par sociālajiem pakalpojumiem Talsu novadā";
 - 12.2. organizē sociālo darbu, lai nodrošinātu palīdzību ģimenēm ar bērniem, izmantojot savus resursus, piesaistot citus pakalpojuma sniedzējus.
13. Talsu novada **Izglītības pārvalde:**
- 13.1. koordinē bērnu tiesību aizsardzības jautājumu risināšanu;
 - 13.2. koordinē starpinstitucionālo sadarbību bērnu tiesību aizsardzības jautājumos;
 - 13.3. veic skolēnu neattaisnoto kavējumu iemeslu izpēti un analīzi;
 - 13.4. organizē iesniegumu izskatīšanu bērnu tiesību aizsardzības jautājumos.
 - 13.5. pārrauga un analizē izglītības procesu visās izglītības pakāpēs;
 - 13.6. koordinē interešu un profesionālās ievirzes izglītību;
 - 13.7. organizē speciālās izglītības un pedagoģiski medicīniskās komisijas darbību;
 - 13.8. regulāri apseko izglītības iestādes un novērtē to atbilstību izglītības procesa organizācijas prasībām, bērnu drošībai.

IV Atbalsts ģimenēm ar bērniem

14. Pašvaldība atbalsta ģimenes ar bērniem, sniedz sociālu palīdzību un sociālos pakalpojumus:
- 14.1. bērnu tiesību nodrošināšanā - attīstības veicināšanā, sociālo apstākļu uzlabošanā: organizē sociālos pakalpojumus, apmaksā brīvpusdienas 5.-6.kl skolēniem, nodrošina mācību līdzekļus izglītojamiem, kuri apgūst obligāto izglītību, nodrošina transportu vai apmaksā tā izdevumus atbilstoši saistošiem noteikumiem Nr.23¹¹, risina dzīvokļa jautājumus¹²;

¹⁰ Talsu novada bāriņtiesas nolikums, <http://www.talsi.lv/uploads/filedir/Barintiesa/barintiesasnolikumsapst22092014.pdf>

¹¹ Talsu novada domes saistošie noteikumi Nr.23 "Kārtība, kādā Talsu novada pašvaldība sedz transporta izdevumus pašvaldības izglītības iestāžu izglītojamajiem", <https://likumi.lv/doc.php?id=291188>

¹² Talsu novada domes saistošie noteikumi Nr.8 "Kārtība, kādā Talsu novada pašvaldība sniedz palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā", <http://www.talsi.lv/saistosie-noteikumi?view=104>

- 14.2. daudzbērnu ģimenēm atbilstoši domes saistošajiem noteikumiem Nr.12 "Par materiālo palīdzību Talsu novadā"¹³ sniedz pabalstu bērnu ēdināšanas izdevumu apmaksai un pabalstu kultūras, atpūtas un sporta pasākumu apmeklēšanai;
 - 14.3. trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm sniedz pabalstu bērnu izglītības procesa nodrošināšanai - bērnu ēdināšanas izdevumu apmaksai, mācību līdzekļu iegādei¹⁴;
 - 14.4. nodrošina palīdzību krīzes situācijās;
 - 14.5. nepieciešamības gadījumā sniedz informatīvu atbalstu, psiholoģisku un praktisku palīdzību, sadarbojoties ar izglītības iestāžu atbalsta personālu un sociālo dienestu.
15. Pašvaldība sadarbojas ar nevalstiskām organizācijām atbalsta pasākumu rīkošanā ģimenēm ar bērniem.

V Ārpusģimenes aprūpe

16. Ārpusģimenes aprūpi organizē un pārrauga Talsu novada Bāriņtiesa, primāri nodrošinot bērnam iespējas augt ģimeniskā vidē. Lemjot par ārpusģimenes aprūpi, bāriņtiesa izskaidro bērnam iespējamās aprūpes veidus un noskaidro bērna viedokli.
17. Ārpusģimenes aprūpi nodrošina:
 - 17.1. aizbildnis - primāri;
 - 17.2. audžuģimene - līdz laikam, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai tiek adoptēts, vai tiek nodibināta aizbildnība;
 - 17.3. ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, ja nav citas iespējas.
18. Pašvaldība atbalsta aizbildņus un audžuģimenes atbilstoši saistošiem noteikumiem, sniedzot:
 - 18.1. pabalstu aizbildnim¹⁵;
 - 18.2. pabalstu audžuģimenei¹⁶.
19. Talsu novada Bāriņtiesa sadarbībā ar citām institūcijām un nevalstiskām organizācijām rīko atbalsta pasākumus aizbildņiem un audžuģimenēm, potenciāliem adoptētājiem.
20. Pašvaldība sniedz palīdzību un atbalstu bāreņiem vai bez vecāku gādības palikušam bērnam¹⁷, nodrošina dzīvesvietu normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un palīdz materiāli:
 - 20.1. vienreizējs pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei;
 - 20.2. pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai;
 - 20.3. pabalsts izglītības iegūšanai;
 - 20.4. pabalsts izdevumu segšanai par īri.

VI Izglītība un attīstošas brīvā laika pavadīšanas iespējas

21. Pašvaldība nodrošina iespējas apgūt pirmsskolas izglītību katram bērnam atbilstoši viņa spējām:
 - 21.1. vispārējās pirmsskolas izglītības programmās;
 - 21.2. dažādās speciālās pirmsskolas izglītības programmās.
22. Visās pirmsskolas izglītības iestādēs pašvaldība nodrošina logopēda nodarbības.

¹³Talsu novada domes saistošie noteikumi Nr. 12 "Par materiālo palīdzību Talsu novadā", <https://likumi.lv/ta/id/291594-par-materialo-palidzibu-talsu-novada-pasvaldiba>

¹⁴ Talsu novada domes saistošie noteikumi Nr.48 "Par sociālo palīdzību Talsu novadā", <https://likumi.lv/ta/id/289376-par-socialo-palidzibu-talsu-novada>

¹⁵ Talsu novada domes saistošie noteikumi Nr.12 "Par materiālo palīdzību Talsu novadā", <https://likumi.lv/ta/id/291594-par-materialo-palidzibu-talsu-novada-pasvaldiba>

¹⁶ Talsu novada domes saistošie noteikumi Nr.48 "Par sociālo palīdzību Talsu novadā" 8.punkts, <https://likumi.lv/ta/id/289376-par-socialo-palidzibu-talsu-novada>

¹⁷ Talsu novada domes saistošie noteikumi Nr.48 "Par sociālo palīdzību Talsu novadā" 7.punkts, <https://likumi.lv/ta/id/289376-par-socialo-palidzibu-talsu-novada>

23. Pašvaldība nodrošina psihologa, speciālā pedagoga pieejamību izglītības iestādēs.
24. Pašvaldība nodrošina iespējas iegūt pamatizglītību atbilstoši izglītojamo spējām:
 - 24.1. pamatizglītības programmās;
 - 24.2. pamatizglītības dažādu virzienu programmās;
 - 24.3. pamatizglītības profesionāli orientētā virziena programmās;
 - 24.4. speciālās pamatizglītības programmās.
25. Izglītības ieguves nodrošināšanai Pašvaldība sniedz palīdzību transporta izdevumu segšanai bērniem ar īpašām vajadzībām – bērniem ar funkcionāliem traucējumiem¹⁸.
26. Pašvaldība nodrošina iespējas iegūt vidējo izglītību dažādās programmās novada vidusskolās un Talsu Valsts ģimnāzijā:
 - 26.1. vispārējās vidējās izglītības vispārīzglītojošā virziena programmās;
 - 26.2. vispārējās vidējās izglītības dažādu virzienu programmās;
 - 26.3. vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētā virziena programmās.
27. Pašvaldība īsteno projektus bērnu individuālo izglītošanās vajadzību īstenošanai:
 - 27.1. atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai;
 - 27.2. atbalsts karjeras izglītībai;
 - 27.3. atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai.
28. Pašvaldība sniedz palīdzību trūcīgiem un maznodrošinātiem profesionālo izglītības iestāžu audzēkņiem.¹⁹
29. Skolās darbojas atbalsta personāls, lai sniegtu atbalstu skolēniem mācību sasniegumu uzlabošanai un pilnveidošanai, risinātu problēmsituācijas.
30. Pašvaldība nodrošina resursus attīstoša brīvā laika pavadīšanai un bērnu attīstības veicināšanai:
 - 30.1. kultūras un sporta telpu, laukumu, inventāra, personāla nodrošinājumam, nodarbību, pasākumu organizēšanai;
 - 30.2. dažādu jomu interešu izglītības pulciņu pieejamībai skolās, Bērnu jauniešu centrā un pagastu centros;
 - 30.3. mūzikas un mākslas skolu darbībai pilsētās;
 - 30.4. plānveidīgai sporta aktivitāšu objektu izveidei novada teritorijā.

VII Veselības veicināšana un aprūpe

31. Pašvaldība darbojas Nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā un īsteno aktivitātes veselības veicināšanai, piedāvājot bērniem izglītojošas, interaktīvas nodarbības par veselīgu uzturu, fizisko, reproduktīvo, psihoemocionālo veselību un atkarību profilaksi.
32. Visās izglītības iestādēs tiek ievērotas higiēnas prasības un noteikumi veselīga ēdiena sagatavošanai bērniem.
33. Izglītības iestādes iesaistās Nacionālajā Veselību veicinošo skolu tīklā, sekmējot bērnu zināšanas un prasmes veselības veicināšanā.
34. Veselības aprūpi Talsu novada administratīvajā teritorijā nodrošina ģimenes ārstu prakses, speciālisti, SIA “Talsu veselības centrs”, SIA “Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīca” un SIA “Pediatriskais doktorāts”, nepieciešamības gadījumā neatliekamā medicīniskā palīdzība.

¹⁸ Talsu novada domes saistošie noteikumi Nr.48 “Par sociālo palīdzību Talsu novadā” 9.1.5.punkts; <https://likumi.lv/ta/id/289376-par-socialo-palidzibu-talsu-novada>;

¹⁹ Talsu novada domes saistošie noteikumi Nr.48 “Par sociālo palīdzību Talsu novadā” 9.1.3.punkts; <https://likumi.lv/ta/id/289376-par-socialo-palidzibu-talsu-novada>

35. Izglītības iestādēs ir nodrošināts medicīnas māsas pakalpojums.
36. Pašvaldība sadarbojas ar ģimenes ārstiem vides pieejamības nodrošināšanā, sabiedrības informēšanā.
37. Pašvaldība piešķir stipendijas ārstniecības speciālistu un pedagogu piesaistei.²⁰
38. Pašvaldība sadarbojas ar nevalstiskām organizācijām, sniedzot sociālās rehabilitācijas pakalpojumus.

VIII Vecāku izglītošana

39. Izglītības iestādes īsteno vecāku izglītošanu bērnu audzināšanas un bērnu tiesību jautājumos dažādās sadarbības formās.
40. Talsu novada Izglītības pārvalde sistemātiski ievieto pašvaldības mājaslapā aktuālu un izglītojošu informāciju vecākiem.
41. Sociālais dienests organizē atbalsta grupas vecākiem, ģimenēm, kurās konstatētas problēmas bērnu audzināšanā.
42. Veselības veicināšanas projekta ietvaros speciālisti vecākiem sniedz informāciju par reprodūktīvo, psihoemocionālo veselību un atkarību novēršanu skolēniem.

IX Likumpārkāpumu profilakses un nepilngadīgo noziedzības novēršanas jomā

43. Pašvaldības Sadarbības grupa bērnu tiesību aizsardzībā organizē un koordinē nepilngadīgo likumpārkāpumu, antisociālas uzvedības prevencijas darbu Talsu novada administratīvā teritorijā:
 - 43.1. analizē situāciju bērnu tiesību aizsardzības jomā un sniedz priekšlikumus institūciju sadarbības sistēmas pilnveidošanai, saskaņotai un koordinētai institūciju sadarbībai;
 - 43.2. koordinē un pārrauga lēmumu izpildi par audzināšanas rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem.²¹
44. Preventīvo darbu veic izglītības iestādes, Sociālais dienests, pašvaldības policija sadarbībā ar Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu, nevalstiskām organizācijām un citām institūcijām.

X Nobeiguma noteikumi

45. Pašvaldība pastāvīgi īsteno programmā apkopotās aktivitātes, analizē paveikto, ievieš un realizē jaunas iniciatīvas bērnu tiesību nodrošināšanā Talsu novada administratīvajā teritorijā.
46. Pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programmu un grozījumus tajā apstiprina Talsu novada dome.
47. Grozījumus šajā programmā var veikt pēc pašvaldības Sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzībā un programmā iesaistīto institūciju, domes priekšsēdētāja, deputātu ieteikumiem.

Domes priekšsēdētāja 1.vietnieks

D.Karols

²⁰ Talsu novada domes saistošie noteikumi Nr.4 "Par Talsu novada pašvaldības stipendiju piešķiršanu"; <https://likumi.lv/doc.php?id=290432>

²¹ Talsu novada pašvaldības Sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzībā nolikums; http://www.talsi.lv/uploads/filedir/Nolikumi/2017/sadarbibasgrupabernutiesibuaizsardziba_nolikums.pdf